

Hva skjer'a?

Noe skjer. Det er ganske sikkert. Det samfunnet vi er en del av endrer seg. Faget vårt endrer seg. Og vi? Endrer vi oss? Selvsagt gjør vi det. Kanskje ikke alltid så lett å få øye på eller ha tid til å reflektere over? Men endringer skjer hele tiden, vi er i bevegelse. Stillstand er umulig. Utposten presenterer i dette nummeret glimt av to forskjellige legeliv, en eldre lege og en yngre lege, to kjønn og to motpoler i geografisk tilknytning.

Eystein Straume representerer det lange, kontinuerlige og sterkt forpliktende legelivet. Han har mottatt Kongens gull for sin innsats i mange år som kommunelege i Loppa og fylkeslege i Finnmark. Mange vil si at han har viet sitt liv til legegjerningen, hans prosjekt har vært stort og omfattende. Om fisket i havet er dårlig, har det vært en sak som han har kjent på sammen med pasientene, som en deltager i den befolkningen han var satt til å hjelpe. Han har brydd seg om utdanning av nye leger, om debatten i lauset og om hvordan samfunn og helse henger sammen. Han har vært med i den tiden vi bygget vårt fag og etablert både allmennmedisinen og helsevesenet som viktige premissleverandører og sentrale maktfaktorer i samfunnet.

Fagfolk, som han, har klart dette i en så sterk grad at helsevesenet nå er Norges største industri. Vi forsyner oss med god appetitt av samfunnets ressurser. Dette har vært en utvikling som i stor grad har gått uimotsagt fra politikerhold. Få har stilt spørsmål ved helsevesenets berettigelse. Det som er ment godt, virker godt, ser de ut til å mene, samtidig som statistikken ikke har vist antydning til samsvar mellom ressursbruk i helsevesenet og sykелighet, levealder og lykke i befolkningen de siste par tiår.

Fagfolk har alltid, men kanskje litt lavmælt, stilt spørsmål ved egen aktivitet og eget system. Pernille Bruusgaard er en av dem som vil snakke høyt! Hun tviler på dette enorme vesenets berettigelse. Vi har intervjuet henne for å formidle hennes inntrykk av og tanker om helsevesenet. Hun opplever et system som lover ting som systemet selv ikke kan holde. Hun ser et system hun opplever moraliserende og fordømmende, uten at det kommer noe positivt ut av det for den systemet skal ta vare på, pasienten. Pernille mener at systemet har for stor innflytelse og tar både ansvar og selvrespekt fra pasientene. Dette store helsevesenet vil hun bygge ned.

Ser vi det store norske vesenet i et globalt perspektiv, slik deltagerne på Norads fattigdomskonferanse gjorde i oktober, så er det tydelig at vi må prioritere ressursene bedre. Trond Egil Hansen reflekterer også rundt prioriteringer og knytter dette til tilgjengelighet. Et parameter vi stadig blir målt etter og som derfor har stort fokus.

Men for å tørre å gjøre gode prioriteringer, tørre å løfte blikket utover vår egen liste og egen dagsplan, må vi ha et trygt fundament å stå på. Det er Eystein Straumes anliggende. Og fundamentet kan ikke baseres på annet enn tro, vi må velge å tro på noe for å bygge vårt fundament. Den positivistiske vitenskapen kommer til kort. Vi kan ikke vite sikkert!

Hva tror den unge legen på, - den opplyste som har prøvd alt og som ikke har knyttet seg til en befolkning i et øysamfunn? Hva skal man tro på når man vet hvor liten rolle vi egentlig spiller for folks helse. Kanskje koker det ned til det unike og skapende Møtet Mellom Mennesker?

Felles for Pernille og Eystein, slik vi ser det, er at de elsker sine pasienter. Viljen til å gjøre godt er frukten av ekte kjærlighet, - og hva som er godt vil vi alltid måtte lete etter. Kanskje er det derfor vi drives fremover, er i bevegelse. Vi vil leve en dag til.

Helen Brandstorp og Petter Brelín